

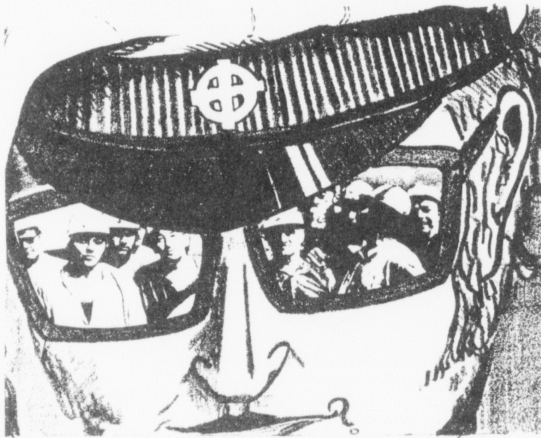
Peningalig viðurskipti hjá lesandi í Danmark

Í bóklinginum PISAN 1976, sum Meginfelag Føroyskra Studenta gevur út, stendur áhugavert grein um tey peningaligu viðurskiptini hjá lesandi í Danmark. SOSIALURIN hevur fingið loyvi frá MFS at prenta greinina her niðanfyri:

Peningalig viðurskipti

Fyri at geva tær eina mynd av, hvussu nógv tað umleið kostar at búgva í Danmark um mánaðin, hava vit gjørt eina metan av hesum. Hetta visir, at stuðul og lán frá S.U. (Statens Uddannelsesstøtte) ikki er nóg mikið at liva fyri.

Húsaleiga	kr. 500
matur (sett til 25 pr. dag)	— 750
ferðaútreiðslur	— 100
bøkur	— 100—150
klæði	— 100
tryggingar, limagjald o.a.	— 50
anna	— 200—300
	kr. 1800—1950

PISAN 1976

MFS

Viðvíkjandi bústaði, alment

Í útbúgvingarbynum er bústaðarspurningurin rættuliga stórur, og hann veksur í heilum. Hesin bústaðarspurningurin visir seg við:

1. at tað eru ov fáir bústaðir av tí

stødd og dygd, vit ynskja at búgva í.

2. at prisurin á neyðsynjarveruni: bústaður, yvirhefur er alt ov høgur í mun til, hvat meginparturin av okkum eru for fyrri at gjalda og vilja gjalda, tá ið vit hyggja eftir dygdini.

Orsøkin til, at hesin spurning-

ur tekur seg upp, er ikki endiliga, tí tú ert lesandi, men tí tú vanliga:

- a) skalt finna tær egnar bústaðir fyrstu ferð
- b) kemur uttanifr
- c) fyrbils eigur litið av peningi
- d) ert einlig(ur), stakur (støk).

Tey, sum fara at leita sær útbúgving, eru ikki einsamall um at merkja bústaðartorvin. Hetta er ein torvur, ið rakar allar veikar bólkir í samfelagnum.

Hví bústaðarviðurskiptini eru, sum tey eru, er skjótt greitt frá: Teir pengar, sum verða settir í bygging av bústöðum, ætlast at geva líka nógvan ágóða, sum pengar settir í aðrar fyrirkur. Hetta forklárar lutvist, hví byggingin er so dýr, og hví stóðgur er komin í. Samstundis hava staturin og kommunurnar ikki sýnt vilja til at loysa spurningin. Tí standa íbúðir tómar í tí nýggja bygginginum: fólk hava ikki ráð at búgva í teimum, samstundis er tørvurin á biligum og góðum bústöðum ovurstórur. Tað vil siga, tá ið bygt verður, so er tað ikki fyrri at nýta fólksins veruliga torv, men fyrri at vinna pengar. Stóðan í dag er, at eftirspurningurin er nýttur, tí bústaðirnir eru ov dýrir, men samstundis er tørvurin ónýttaður.

Studentagarðar

Ætlar tú at flyta inn á ein studentagarð (kollegium), fært tú umsóknarbløð við at skriva til:

Århus: Boligfonden, Store Torv 16, 8000 Århus C, tlf 06132166
Odense: F.I.U., »Hinderupgård«, Niels Bohrs Allé 21, 5000 Odense, tlf 09134008
Keymannahavn: Centralindstillingsudvalget, Bredgade 37, 1260 Kbh. K, tlf 01145263.

Sum nú er, liggur prisurin á einum studentagarðskamari á umleið 500 kr. Figgjning av studentagørdum er í dag soleiðis, at staturin figgjar 45%, og restin verður figgjað av privata lánibrævmarknaðinum. Hetta Hetta for við sær stór virðistap og kapitalútreiðslur, og skal hetta gjaldast av teimum, ið búgva á studentagørdunum.

Peningalig viðurskipti

(Vit gera vart við, at töluni eru frá 1975)

Samhætt nýggja lógina um Statens Uddannelsesstøtte, samtykt í Fólkatinginum 4. apríl 1975, sær stundingsparturin soleiðis út:

Undir 23 ár: 7.700 kr.
Restin t.v.s. upp til 16.000 kr., tí í mesta lagi 12.000 kr. skal takast sum statsveðhildið banka- ella sparikassalán.

Umsókn

Seinasta freist fyrri at søkja er 15. juni, fyrri pisur 1. august.

Umsóknarbløð verða send út saman við innskrivingarbrovunum.

Tú skalt lúka tvær treytir fyrri at fáa SU rættstundis. Í fyrsta lagi skal tíðarfreistin haldast. Í øðrum lagi skal umsóknin útfyllast beint. Les tí leiðbeiningina greiniliga íggjnum, so tú ikki fært skeiv(ur).

Nøgd

Ert tú undir 23 ár, er studningurin í mesta lagi 7.700 kr., tó 6.000 kr. um tú býrt heima. Ert tú yvir 23 ár, fært tú óheft av foreldrainntøkuni 6.000 kr. í studningi.

Treytir

Fyri at fáa studning, skalt tú próvføra, at tú ert skikkað(ur) at lesa. Í hesum liggur, at tú ikki mást nýta meita enn eina fastsetta tíð til lesnaðin. Pisur verða roknaðar sum skikkaðar í minst eitt ár. Í forum verður tó givið undantakslovi, við sjúku, barsil, studentapolitiskt arbeiði. Fyri føroyingar kunnu m.a. málsligir spurningar gera seg galdandi sum seinkandi orsøk.

Um tú skiftir lesnað í 1. lestrarári, verður tú aftur skikkað(ur) sum lestrarbúgvinn, eftir teirri devalu at tú kanst hava mistikið teg fyrstu ferð, tú valdi lestrargrein.

Peningaligu viðurskiptini hjá foreldrunum

Tú fært einans hægsta studning, um korrigeraða inntøkan hjá foreldrunum er undir kr. 37.000. Er inntøkan millum kr. 37.000 og kr. 80.000, minskar studningurin niður til kr. 600 í mun til ta vaksandi foreldrainntøkuna. Ert tú yvir 23 ár, fært tú studning uttan mun til foreldrainntøku, men tá í mesta lagi kr. 6.000.

Korrigeraða foreldrainntøkan verður roknað soleiðis út: Vit byrja við tí skattskyldugu inntøkuni. Arbeiða bæði foreldrin, skulu kr. 2.000 dragast frá. Hevur tú systkin, sum eisini eru undir útbúgving, og sum eru undir 23 ár og sum ikki vinna meiri enn kr. 1200 í meðal um mánaðin í studningsskeiðinum, so skulu kr. 7.000 dragast frá fyrri hvørt. Hava foreldrin eina ogn, sum er mett til meira enn kr. 200.000, skulu 10% av tí, sum er omanfyri, leggjast afturat. Í Føroyum finst ongin ognaruppgærd, so hetta seinasta verður ikki roknað uppi (ella ein skal sjálvur gera eitt met).

Er hin lesandi upphaldari, er grundreglan, at hann er javnt stillaður við aðrar íbúgvarar, men hetta er bert grundreglan, í roynd og veru fara flestu sosialu deildirnar heilt annarleiðis fram. Tá ið tú søkir og fært nótan,

við-merkingar

Vit brúka ov nógv

Dagblaðið heldur, at Nato-støðin í Mjorkadali kann brúkast til at økja um okkara inntøkur:

— Meginparturin av árligu vaksandi vinningsøkningini er farin til forbrúkur heldur enn til eina útbýggjan av tí vinnustøði, sum er neyðugt fyrri sjálvstoða hjá einum og hvørjum landi, sostatt eisini Føroyum.

Nato-verjusamgongan kundi til dømis verið nýtt til at bøtt um møguleikarnar hjá okkum at økja um inntøkur. Leiðslan í Nato mundi fáa ein skelk, tá Ísland hótti við at taka seg úr felagsskapinum.

Tingakrossur harmast um Matildu

Í oddagrein skriver Tingakrossur um stóra innflutningin av dansku Matildu-mjólkini:

— Hetta er ein stór vanlukka fyrri okkum, og vanlukkan er ikki einans av figgarligum slag. Sjálvandi er tað eitt stórt figgarligt niðurlag, at vit hava ikki dugnaskap til at framleiða tað, sum land okkara er fært fyrri at geva. Tað er eitt niðurlag fyrri landshúshaldið, og tað er eisini niðurlag fyrri teir einstøku bøndurnar, sum hava dugnaskap og áráði til at framleiða mjólk, men sleppa ikki av við hana, tí handelsmenn heldur selja framleiðsluna hjá Matildu, og fólk keypa hana eisini fram um ta føroysku mjólkina.

Endamálið við fiskimarksflytingini

Dagblaðið skriver í oddagrein endamálið við fiskimarksflytingini:

— Meira fiskur skal koma upp á land, veiddur í heimasjógv, meira arbeiði á virkjunum, meira inntøka, hægri skattur, stóri forbrúkur, alment og privat. Livifóturin komandi ár verður hægri enn árið, ið fer.

Ein slíkur lótvinnur er neyvan verður at tosa politiskt um. Nei, ein onnur áskoðan má koma upp á tal, nevniliga at vaksandi náttúruríkdomi kemur okkum til góðar í striðnum fyrri stóri sjálvbjargni, stóri frælsi fyrri okkum sum tjóð og fólk.

